

Mauno Vaski

SISARUKSET OUTE JA OLKA

"Ika Out", Jevdokia ja "Jerla Olka", Olga , olivat runonlaulaja "Ika Annin" tyttäriä. Runonlaulaja "Ika Tarja" oli heidän tätinsä. Kirjoitus perustuu Paula Hirvoselta, Anna Lampulta sekä isänäidiltäni, Ika Annin miniältä Anna Koskiselta, "Vana Annilta", kuulemaani ja saamaani aineistoon.MV

Oute

Outelle tulivat täysin tuntemattomat pitkävirsut eli kosijat Pyhäjärveltä. Heitä oli kaksi tyttöä kun suostuivat sulhasiin, 1869 syntynyt Oute ja vuotta nuorempi Ripakon Marfa. Varoittelusta huolimatta tytöt läksivät "keträpuun" paikkaa katsomaan, "ko ol nii sorjat rek'vuattiet ja siel tantsitua soito mukkuu, Vaskelas vua laulu kans". Tytöt vihittiin joulupaaston jälkeen 1888. Oute meni miniäksi Jermolajevin sukuun, Vantkalaan, isoon taloon, Marfa Klementjeffin sukuun Ivanille.

Ei Outen elämä miehelässä ollut tanssia viulun sävelin, ei sinne päinkään, oli työtä ja lapsia, kaikkiaan yhdeksän.

Lähiympäristössään Oute tuli kuuluisaksi auttajana, eritoten parantajana luonnon "rohtoloil". Kyläläiset olivat sitä mieltä, että "patsas pittää Outelle tehdä mei hyvätekijäl". Talvisota pysäytti kylälaisten hankkeen.

Elämän ohjeeksi lapsenlapsilleen isäni Out'tät oli toistanut kahta sananpartta:

"Ei ihmine vaivas pahene."

"Ahkeruuvet kovaki onne vdatat."

"Rakkausko teitä tänne toi, ko näi pahas ilmas minnuu katsomua tulitta",

sanoi Oute sisarelleen Jerla Olkalle, kälylleen Vana Annille ja Annin Väinö-pojalle, kun tulivat huonossa säässä Pyhäjärvelle tätä katsomaan, Outelle kostiin.

Jerla Olka

Jerla Olka käytti myös nimeä Olka Vyöterova isoisänsä Feodorin mukaantai Olka Ignatjeva isänsä Ignatin mukaan. Edellisen perusteella Feodor on ollut Vyöteri puhekielessä.

Kaksi nimivaihtoehtoa kuvannevat sitä, että isän nimi ei ehkä koskaan vakiintunut Vaskelassa sukunimeksi, vaikka niinkin on oletettu.

Jerlan Olka oli vanhojen runojen taitaja.

Koko Vaskela tiesi, että Olka oli myös unien näkijä ja selittäjä. Tässä eräs hänen unensa jasiin liittyvä tositapahtuma, jonka hän itse on kertonut.

"Näin unta, että eräs tuttu, jo vainaja, tuli meille. Olin juuri ottanut leivät uunista ja laittanut ne riviin jäähtymään. Tuo vieras pyysi: 'Anna minulle yksi leipä!' Otin rivistä seitsemännen leivän, latoin sen huivin sisälle, solmin huivin ja annoin pyytäjälle.

Kun heräsin, niin aloin selittää unta ja laskin moneen kertaan, kuka lapsista oli seitsemäs. Ja se oli Jussi.

Sanoin: 'Jussi, valmistu itsesi lähtemään, sinä kuolet.'

Jussi sanoi: 'Unet männyöt öitä myöte, vanhat ämmät tietä myöte.'

Jussi lähti kalaan kielloistani huolimatta. Mänin perässä tielle. Tein kolme kertaa ristinmerkin hänen peräänsä.

Tuolla reisulla Jussi kuoli."

valokuva

Voimanpesä "Lauhalan Santeri", Aleksanteri Koskinen, nuoruutensa päivinä. Hänen isänsä oli Outen kaksoisveli Konstantin, Kosti.

valokuva

Sisarukset Olka ja Oute, Olga vasemmalla. Puusohvalla makaava vainaja on Outen lapsenlapsi, vanhimman pojan Romanan poika, joka kuoli jäätyään auton alle. Olkan sylissä oleva lapsi on myös Outen vunutka.

Jussi oli saanut veneessä sairauskohtauksen ja tuupertunut laidalle. Kova virta tempaisi veneen koskesta alas. Jussin serkku "Lauhalan Santeri", Aleksander Koskinen huomasi veneen tulon ja haki Jussin rantaan. Tämä oli jo vainaa. Kuolema oli luonnollinen osa elämän ketjussa.

Pikkuserkkuni Paula Hirvonen kertoo muistavansa tuon päivän marraskuusta 1928. Oli ollut harmaa ja alakuloinen päivä. Jussin toi rantaan Paulan isä. Hän oli pelastanut koskesta monta vaarassa ollutta. Jussi on sukuselvityksen mukaan Outen lapsista järjestyksessä kuudes. Muu osa tarinasta pitää varmasti paikkansa. Virhe lienee tarinan muistiinsa tallentaneissa. Tai ehkä joku lapsista on syntynyt kuolleena tai kuollut pian syntymänsä jälkeen ja jäänyt vahingossa pois kirkonkirjoista.

Kerran Kemppilän miehiä lähti kielloista huolimatta "koskenlaskuun". Eivät totelleet, vaikka rannalta huudettiin, että hukutte. "Ei tämä huku muut ko vaskeoist!" Eivät päässeet puoliväliinkään, kun vene kaatui ja miehet huusivat veden varassa apua. Apuun riennettiin ja miehiä saatiin rannalle. Paula kertoi isänsä kysyneen: "Joko tässä ovat kaikki?" Ottivat luvun ja huomasivat yhden hukkuneen.